

OKRUHY KE STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE

Studijní obor

HISTORIE – MUZEOLOGIE (magisterské studium)

Státnicový předmět: Historie

České dějiny

1. Český stát do vymření Přemyslovců

Velká Morava a její dědictví ve střeoevropských monarchiích - Český stát za prvních přemyslovských knížat - Krize a obnova přemyslovského státu kolem r. 1000 - České země a říše v 11. a 12. století - Cesta Přemyslovců za královskou korunou - Přemyslovsko-habsburské soupeření ve střední Evropě

2. Český stát v době vrcholného a pozdního středověku

Nástup Lucemburků na český trůn – Země Koruny české a jejich územní proměny – Karel IV. a jeho dynastická politika – České země v éře husitské revoluce a Jiřího z Poděbrad – České země součástí jagellonského soustátí

3. Vnitřní proměny středověkých českých zemí do vymření Přemyslovců

Velká Morava a tzv. střeoevropský model -Správní a ekonomický model knížecích Čech - Emancipace české církve – Církevní řády – Hospodářské a sociální proměny venkova v 11.–14. století – Vznik městské sítě – Teorie geneze české šlechty – Kulturní proudy v českých zemích

4. Vnitřní proměny českého státu ve vrcholném a pozdním středověku

Zrod pražské arcidiecéze - Středověké město a jeho sociální skladba - Tzv. krize pozdního středověku a její střeoevropský rozměr – Formování zemské obce - Stavovské soupeření v pohusitských Čechách - Kulturní proudy v českých zemích

5. Stavovské období českého státu

Nástup Habsburků – Stav versus panovník– Česká konfese - Rudolf II. a jeho doba - České povstání

6. České země po třicetileté válce

Třicetiletá válka v českých zemích – Obnovené zřízení zemské – České země po třicetileté válce – České země v 18. století - Osvícenské reformy

7. Vnitřní proměny českého soustátí ve stavovském období

Proměny stavovské společnosti – Renesance a humanismus - Náboženské poměry v období konfesionalizace – Hospodářský a sociální vývoj českých zemí v 16. -18. století - Partikulární správa českých zemí v období raného novověku

8. Vnitřní proměny českého soustátí po třicetileté válce

Barokní kultura v českých zemích – Města v období raného novověku (správa, hospodářský a sociální vývoj) - Venkov v období raného novověku (správa, hospodářský a sociální vývoj) – Šlechtická společnost

9. Etablování moderního českého národa

Doba předbřeznová a počátky formování české národní společnosti - Revoluce 1848–49 a české země – Neoabsolutismus - Obnovení ústavnosti a česká politika - České státní právo - Cesta k aktivní české politice, konstituování moderních českých a německých politických stran - České politické elity 19. století –

10. České země v meziválečném období

Vznik Československa - Politický systém meziválečné ČSR - Zahraniční politika československého státu - Ohrožení demokracie ve 30. letech, Mnichov a jeho příčiny – Druhá republika.

11. Proměny českých zemí v habsburské monarchii

Hospodářský vývoj a sociální struktura českých zemí v 19. století - Kulturní vzestup českého národa v ústavním období – Národnostní vývoj - Veřejná správa (politická správa, samospráva) českých zemí v období 1848-1918

12. Ekonomický, sociální vývoj v meziválečné ČSR

Ekonomický vývoj meziválečné ČSR – Sociální otázka v meziválečné ČSR - Kultura prvorepublikového období

13. Okupace a poválečná obnova ČSR

České země v období druhé světové války - Slovensko 1939–1945 - Domácí a zahraniční československý odboj za druhé světové války - Politický systém obnovené Československé republiky – Slovensko po druhé světové válce - Edward Beneš - Únorový převrat

14. Československo součástí bloku „komunistických režimů“ ve střední Evropě

Československo součástí sovětského bloku – Československo v 50. letech 20. století (politický vývoj) - - Pokusy o reformy v komunistickém Československu - Československo v 70.-80. letech 20. století (politický vývoj) - Českoslovenští prezidenti: politický profil - Federalizace Československa - Konec komunistického režimu v ČSSR a počátky transformace (1985–1992).

15. Komunistické Československo v období do „Pražského jara“

Československo v 50. letech 20. století (ekonomický, společenský vývoj) - Československo v 60. letech 20. století (ekonomický, společenský vývoj) – Měnový vývoj Československa (politické, ekonomické a společenské aspekty) – Kultura a pokusy o její direktivní řízení

16. Komunistické Československo v době „normalizace“

Československo v 70. a 80. letech 20. století (ekonomický, společenský vývoj) – Normalizace – Všední život – Transformace české společnosti po roce 1989

17. Správní proměny českých zemí

Partikulární správa v období středověku a raného novověku – Správní model korunních zemí v období středověku – Správa českých zemí v době stavovské monarchie – Osvícenské správní reformy – Veřejná správa (politická správa, samospráva) českých zemí v období 1848-1918 – Veřejná správa Československa v letech 1918-1938/39 – Vývoj zákonodárných institucí v českých zemích (Československu) od roku 1848 do současnosti – Krajské/zemské uspořádání v českých zemích – Nástin vývoje od středověku

18. Národnostní proměny českých zemí

Národnostní poměry českých zemí v období středověku - Národnostní poměry českých zemí v období raného novověku - Národnostní poměry českých zemí v období osvícenství – Národnostní otázka v českých zemích v 19. století – Národnostní otázka ČSR

Obecné dějiny

1. Starověk

Stará egyptská říše – Orientální despotie – Klasické Řecko – Foinická a řecká kolonizace ve Středomoří – Helénismus jako historický fenomén – Římské dějiny po Augustovu dobu – Řím v době principátu – Řím v době dominátu

2. Antické dědictví v evropské kultuře

Cesty a prostředky recipování antické kultury – Transformace antického dědictví od středověku po osvícenství

3. Základy středověkého světa

Raně středověká Evropa na přechodu mezi antickou a středověkou společností – Migrace Slovanů a nejstarší státy ve středoevropském prostoru – Karolinská západní Evropa – Dotvoření západní Evropy v 10. a 11. století

4. Evropa v době vrcholného středověku

Vývoj středověké církve v raném středověku – Křížové výpravy do Levanty – Byzanc do pádu Cařihradu – Zápas mezi světskou a církevní mocí v 11. a 12. století – Kontaktní zóny křesťanského a islámského světa – Vznik státu u východních a jižních Slovanů

5. Krize a proměna středověké Evropy

Říšské interregnum ve 2. polovině 13. století – Centra a periférie evropského středověku – Vývoj středověké Francie a Anglie ke stoleté válce – Krize 14. století – Střední Evropa v době pozdního středověku

6. Kultura středověké Evropy

Čas a prostor ve vnímání středověkého člověka – Rytířská kultura vrcholného středověku – Středověká vzdělanost – Pokusy o periodizaci středověku

7. Kultura raně novověké Evropy

Knihstisk a jeho vliv – Renesance – Humanismus – Reformace – Konfesionalizace

8. Kontakt a koexistence Evropy s „jinými“ kulturami

Zámoří – Problematika otroctví – Islám a Osmané mezi Blízkým Východem a střední Evropou

9. Evropa mezi stavovstvím a absolutní monarchií

Raně novověké teorie a modely vlády – Nizozemská revoluce – Třicetiletá válka a evropská krize – Anglické revoluce 17. století

10. Proměny evropské společnosti v éře osvícenství

Osvícenské myšlení a vědění – Osvícenské reformy – Osvícenská sociabilita (salóny, kavárny, kluby)

11. Éra evropských revolucí (1789-1848)

Velká francouzská revoluce – Evropa po vídeňském kongresu – Italské Risorgimento - Rok 1848 v Evropě

12. Evropa a svět v 2. polovině 19. století

Od Svaté říše římské národa německého ke sjednocenému Německu – Cesta USA mezi světové velmoci – Britské impérium od vzniku USA do roku 1914 – Politické proměny Francie od pádu Napoleona po Třetí republiku – Rusko od Krymské války do roku 1917 – Zápas o „osmanské dědictví“ (od Berlínského kongresu)

13. I. světová válka a vývoj meziválečné Evropy

Průběh 1. světové války v Evropě – Versailleský systém – Vznik a vývoj komunismu v Evropě – Vznik a vývoj fašismu v Evropě – Politická krize 2. poloviny 30. let v Evropě

14. Ideové proudy v Evropě 19. století

Evropská kultura v první polovině 19. století – Vývoj socialismu a sociální reformy v Evropě do roku 1918 – Stát a národ: nacionalismus 19. století – Evropská kultura od poloviny 19. století do první světové války

15. Druhá světová válka

Ideologie nacismu - Formování válčících bloků - Okupační režimy v Evropě - Problematika odboje a rezistence – Holocaust a jeho pozice v moderním světě.

16. Formování sovětského bloku

Sovětská zahraniční politika 1943–1948 - Politické změny v zemích střední a východní Evropy - Pojem „lidová demokracie“ - Specifika tzv. sovětizace v jednotlivých zemích

17. Ozbrojené a válečné konflikty ve světě v letech 1945–1990

Dekolonizace - Studená válka - Vztahy v tzv. třetím světě - Napětí mezi komunistickými zeměmi - Arabsko-izraelské války – Vývoj ve Střední a Jižní Americe

18. Hospodářský a sociální vývoj v Evropě v letech 1945–1990

Zásady poválečné obnovy - Etatizace průmyslových odvětví - Zásady poválečného sociálního systému - Snahy o integraci západních ekonomik - Centrálně plánované hospodářství v sovětském bloku - Formování konzumní společnosti – Komparace vývoje západní a východní Evropy

Metodologie, historiografie a pomocné vědy historické

1. Počátky dějepisectví v antickém Řecku
2. Vrcholná díla římského dějepisectví
3. Dějepisectví křesťanského středověku
4. Renesanční myšlení v dějepisectví
5. Interpretace Velké francouzské revoluce
6. Osvícenský kriticismus
7. Počátky moderní vědecké historiografie v Německu 19. století

8. Historismus
9. Přínos školy Annales světové historiografii
10. František Palacký jako historik
11. Vědecký a společenský rozměr rukopisných bojů
12. Spor o smysl českých dějin
13. Gollova škola
14. Vývoj německého dějepisectví v českých zemích
15. Marxistické dějepisectví v českých zemích
16. Česká historická věda a její institucionální zázemí
17. Postmoderní dějepisectví
18. Pomocné vědy historické v historiografickém výzkumu
19. Archeografie, vydávání pramenů ke středověkým a novověkým dějinám (zásady, postupy)
20. Pramenné edice k dějinám českých zemí pro období středověku (raného novověku)
21. Diplomatika
22. Paleografie
23. Heraldika
24. Sfragistika
25. Chronologie a metrologie

Státnicový předmět: Muzeologie

Muzeologie

1. Pojem muzeologie jako pojem muzejní deskripce, interpretace a muzejní techniky; dějiny pojmu a oborové terminologie
2. Sbírkový v antice a ve středověku; dvorské umění a sběratelství – tradice do současnosti; evropská muzea umění v 19. a 20. století
3. Sběratelská aktivita v raném novověku (16. – 17. století); teorie, terminologie a tradice v současnosti
4. Sběratelská aktivita v 18. století; teoretické koncepty muzejnictví v 18. století
5. Koncept veřejného muzea kolem roku 1800 a jeho uplatnění v západní Evropě; národní a historická muzea
6. Muzea v občanské společnosti; západní Evropa a muzejnictví v druhé polovině 19. století
7. Vlastivědná muzea v 19. a 20. století; místní a regionální muzea – tradice a vývoj regionálních a místních do současnosti
8. Uměleckoprůmyslová muzea v 19. století; tradice a vývoj do současnosti
9. Technická a technologická muzea v 19. století; muzea vědy a techniky ve 20. století
10. Sběratelství a počátky muzeí v českých zemích do roku 1850
11. Sběratelství a muzejnictví v českých zemích v druhé polovině 19. století
12. Muzea v epoše moderny (do první světové války); proměna prezentace; moderní umění jako téma veřejné prezentace
13. Muzejnictví v českých zemích mezi světovými válkami a po roce 1945
14. Antika a její muzejní a galerijní prezentace; klasická archeologie; terminologie; sbírky.
15. Literární a hudební muzea, památníky – metody, tradice a současnost v ČR

Muzejní management

1. Vývoj teorií a modely managementu.
2. Systémový přístup v managementu. Manažerské funkce (sekvenční a paralelní). Vnější a vnitřní podmínky fungování muzea.
3. Strategické plánování v muzeu. STEP a SWOT analýza. Metoda kritické cesty.

4. Marketing ziskových a neziskových organizací. Bostonský diagram. Portofoliová analýza marketingu hypotetického muzea.
5. Marketingový výzkum muzejního publika.
6. Využití kvantitativních metod v řízení muzea. Popisná statistika. Základní soubor. Korelace a regrese.
7. Organizační struktury. Organizační řád muzea. Financování muzea. Projektové řízení.
8. Měření výkonu muzea. Evaluace. Výkonnostní indikátory. Hodnocení vědecko-výzkumné činnosti.
9. Management sbírkotvorné činnosti. Evidence sbírek I. a II. stupně. Inventarizace sbírek.

Dokumentace kulturního dědictví

1. Analýza informační situace v muzeu. Základní a průřezové informační subsystémy v muzeu, zdroje energie, přínos 19. století
2. Informační věta (záznam) jako model reality, relační databázový systém, vyhledávání a třídění informací, proměny měst a sídel v 19. století
3. Dokumentace, evidence a katalogizace muzejních sbírkových předmětů. Doporučený postup administrativní registrace a odborné dokumentace muzejních sbírkových předmětů.
4. Chronologická evidence I. stupně a systematická evidence II. stupně muzejních sbírkových předmětů. Centrální evidence sbírek (CES).
5. Katalogizace sbírkových předmětů. Systém katalogizace sbírkových předmětů na počítači. Obsah katalogu sbírkových předmětů na počítači. Přístupy ke klasifikaci sbírkových předmětů. Normy a standardy pro dokumentaci muzejních sbírkových předmětů.
6. Směrnice CIDOC pro návrh obecné informační věty o sbírkovém předmětu. ICOM-CIDOC model dat pro dokumentaci sbírkových fondů muzeí.
7. Informační systém DEMUS. Subsystém evidence. Subsystém katalog.
8. Metodika zpracování vědeckých dat s využitím výpočetní techniky.
9. Interní a externí deskripce sbírkových předmětů. Klasifikace sbírkových předmětů.
10. Deskriptivní analýza keramiky. Hodnocení podobnostních vztahů mezi sbírkovými předměty pomocí koeficientu asociace a metrického koeficientu. Využití metod shlukové analýzy pro klasifikaci sbírkových předmětů.

Konzervace a restaurování muzejních sbírek (Předpokládají se znalosti konzervace materiálů a postupů přednesené v bakalářském stupni, znalost odborné literatury, etických zásad konzervace, zvládnutí chemie pro konzervátory, zvláště v souvislosti s konzervačními postupy)

1. Aktuální teorie ochrany sbírek muzejní povahy – etické standardy; teorie zásahu – terminologie; ochrana komplexní hodnoty muzeálí; legislativa; zásady řízení péče o sbírky při všech muzejních aktivitách; informační zdroje pro oblast konzervace a restaurování.
2. Komplexní dokumentace zásahu; fotodokumentace; zásady průzkumu objektu metodami humanitních a přírodních věd; využití optické mikroskopie a rentgenografie při průzkumu – oblasti použití, odběr a příprava vzorků, metody pozorování, zpracování výsledků.
3. Ochrana před vlivy prostředí na sbírkové předměty – preventivní konzervace; teplota; vlhkost; optické záření, polutanty a biologičtí činitelé z hlediska preventivní konzervace.
4. Vlastnosti, poškozování, průzkum a zásady konzervace a restaurování předmětů ze železa – stabilizace i odstranění vrstvy korozních produktů; vlastnosti, poškozování a zásady konzervace a restaurování předmětů ze slitin mědi – stabilizace i odstranění vrstvy korozních produktů.
5. Vlastnosti, poškozování, průzkum a zásady konzervace a restaurování stříbra, olova, cínu, zinku, zlata a hliníku.
6. Vlastnosti, poškozování, průzkum a zásady konzervace a restaurování keramiky a skla.

7. Vlastnosti, poškozování, průzkum a zásady konzervace a restaurování pro kámen; specifika ochrany zděných staveb.
8. Vlastnosti, poškozování, průzkum a zásady konzervace a restaurování pro dřevo (včetně archeologického); specifika ochrany dřevěné architektury.
9. Vlastnosti, poškozování a průzkum papíru; konzervační a restaurátorské postupy pro papír. Vlastnosti, poškozování a konzervační postupy pro fotografie.
10. Vlastnosti, poškozování a průzkum usně a pergamenu; konzervační a restaurátorské postupy pro usně a pergamen; Vlastnosti a poškozování textilií; konzervační a restaurátorské postupy pro textilie.

Dějiny hmotné kultury

1. Městská řemesla, přehled a vývoj obecný, cechovní organizace u města
2. Kovo zpracující řemesla (železo, měď, cín, bronz, drahé kovy), materiály, technologie a výrobní postupy, finální výrobky, užívání a rozšíření, míra dokumentování a dochování v hmotných pramenech
3. Cínařství, nástin dějin v našich zemích, značení cínu, typologie, napodobeniny a falza
4. Šperkařství a klenotnictví, materiály, techniky, značení
5. Technologie bronzu, výrobky a jejich užití, rozšíření
6. Řemesla pracující s organickými materiály /dřevo, sláma, kost, kůže, vlákna/, výchozí materiály, technologie, výrobní postupy, užívání a rozšíření
7. Tesaři, stolaři, bednáři, truhláři, šindeláři
8. Dřevo ve stavebních konstrukcích
9. Dřevo jako materiál strojových zařízení
10. Dřevo ve vybavení interiérů a jeho specifika
11. Materiálová typologie keramických hmot
12. Stavební keramika a řemesla s ní spojená
13. Městská potravinářská řemesla
14. Řemesla a manufakturní systém